

IZHAJA VSAKI DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične številke se prodajajo po 3 nrvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele številke po 5 nrvč. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 8 st. mm, omarne, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnjna vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inšeriatni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnjenega naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na naslednje izdaje „EDINOSTI“ stane: celoletna K 5.20, pol leta 2.60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom)

Izdajatelj in odgovorni urednik **ŠTEFAN GODINA**. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Tiskarna tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18.

Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Kralj Edvard v Ištu.

DUNAJ 29. „Polit. Korresp.“ piše, da pride angleški kralj v Išt dne 12. avgusta in da ostane tamkaj en dan. Kralja bo spremljal državni podtajnik sir Charles Hardinge. Na sestanku bodo navzoči tudi minister za unanije stvari baron Aehrenthal ter obojestranska poslanika grof Mensdorff in sir William Goschen.

Grezne poplave v Galiciji.

KRAKOV 29. Škoda, ki so jo napravile poplave v Galiciji, cenijo nad 40 mil. kron. Vedno prihajajo nove vesti o človeških žrtvah. V Javisevu sta utonila gimnazijalni dijak Kuzek in neki kmet, ko sta hotela rešiti druge ljudi.

Sestanek med Tittonijem in Aehrenthalom.

RIM 29. „Messagero“ pravi, da odide minister za unanije stvari Tittoni dne 5. avg. s svojo soprogo na Moravsko, kjer bo gost kneza Frasso. Tittonija bo spremljal tudi njegov privatni tajnik.

Sestanek v Revalu.

PARIZ 29. Ruski minister za unanije stvari Izvolski je pooblastil posebnega poročevalca „Matina“, naj med drugim priobči o pomenu sestanka v Revalu nastopno izjavo: Rusija in Francija nastopata povsod roko ob roki. Pogodba sklenjena lansko leto z Anglijo velja danes kakor sporazum, ki ima mirne namene. Naše prijateljstvo z Nemčijo, sloneče na potrebi in tradiciji, je prenaravno prijateljstvo med obema dobrima sosedoma, kakor da bi zamoglo vzbujati sum in vznemirjenje. Toda nad vsa naša prijateljstva je naša zveza z Francijo, ki je velike koristi za svetovni mir.

Francoski minister za unanije stvari Pichon je istemu poročevalcu izjavil, da ostane podlaga politike Francije zveza z Rusijo in nadaljno razmerje med obema državama.

Francoska eskadra odpotovala iz Revala.

REVAL 29. (Petr. brz. ag.) Francoska eskadra je odplula iz tukajšnjega pristanišča o polnoči. Na ruskih ladijah so svirali marseljezo. Francoske ladje so oddale 21 pozdravnih strelav, ruske ladje so odzdravile. Danes zjutraj je odplula carska jahta s carjem in carsko rodbino.

Cesar Viljem.

SWINEMUENDE 29. Jahta „Hohenzollern“ s cesarjem Viljemom je danes ob 8 uri in pol zjutraj dospela v tukajšnje pristanišče.

Kuga.

CARIGRAD 29. V Adaliji so konstatirali dva slučaja kuge.

Žrtve taifuna.

SANGAJ 29. (Nem. kab. družba.) V Hong-kongu je izgubilo življenje mnogo več ljudi nego se je v začetku mislilo. Šodi se, da je poginilo 2000 ljudi. Od 300 oseb, ki so se nabajale na potunolem parniku „Inking“, se ni nobena rešila.

Gibanje v Turčiji.

CARIGRAD 29. Tukaj so že izločene volilne liste. Prestolnica izvoli 18 poslancev. Mladoturki so že odposlali v pokrajine svoje volilne agitatorje.

CARIGRAD 29. Muzealni ravnatelj Handi bej otvoril narodno subskripcijo za gradnjo novega parlamentarnega poslopja.

BEROLIN 29. Iz Carigrada javljajo, da je moral sultan na zahtevo Mladoturkov odpustiti svojega tajnika. Mladoturki hočejo, da

se ga popolnoma odpusti iz službe in degradira ter da povrne denar, ki ga je ukradl. Ukradena svota znaša okoli deset milijonov turških lir.

SOFIJA 29. Kakor javljajo iz Carigrada, so sedaj izpuščeni na svobodo le politični jetniki v Carigradu, Drinopolju in Monastirju. Iz Soluna in Skoplja še manjkajo poročila. To vprašanje smatrajo bolgarski politični krogi za posebno važno, ker presega število političnih jetnikov 80.000.

CARIGRAD 29. Turški listi so priobčili sklep ministerskega sveta, s katerim se pooblašča ministra za notranje stvari, da izvede parlamentarne volitve in pomiloščenje za politične zločince.

CARIGRAD 29. Turški listi poročajo, da je bilo včeraj izpuščenih na svobodo 166 političnih ujetnikov med temi mnogo Armencev.

Konstitucionelna Turčija.

I.

Potem, ko smo povedali, kako je bilo v Carigradu in v drugih mestih evropske Turčije povodom trodnega slavlja radi povratne konstitucionelne življenja v Turčiji; potem, ko smo se do sigea navedli prizorom bratskega pomirjenja onih „komiteteljev“, ki so do včeraj bili strah in trepet Makedonije; potem, ko smo doživeli tudi turško svobodo tiska in združevanja in potem, ko smo se uverili, da se turški parlament sestane v svoje „tretje zasedanje“ (ker je to samo nadaljevanje starega parlamentarizma od leta 1876) nekako proti koncu tega leta — bodi nam dovoljeno, da analizujemo neke pojave iz prošlosti in da jih prispodobimo se sedanjosti, pak da potem izvedemo neke zaključke za bodočnost.

Dne 30. decembra 1875 je izrekel v imenu Evrope minister Andrassy te-le besede: „Velevlasti so uverjene, da obstoji čvrsta solidarnost med interesi Evrope in Turčije na eni, in interesi probujenih narodov na drugi strani. Velevlasti namerujejo s pomočjo reform storiti konec pogubni in krvavi borbi.“

Evropska diplomacija današnjih dni govori skoro istotako kakor je govorila diplomacija 70 let prolejšega stoletja.

Andrassy je nadaljeval tako-le:

„Izvedenja reform ni smeti prepustiti volji paš, ampak se mora ustanoviti kaka kontrola, ki jo bo vodila komisija krščanov in muslimanov.“

O kontroli govorita tudi danes Anglija in Rusija.

A Turčija? Odgovarjala je tudi tedaj kakor odgovarja danes: z zavlačevanjem odgovora, ki je, ali negativen, ali pozitiven, a reforme, kakor so bile one določene v Münstegu, doživljajo — fiasco.

Tedaj je počila ustaja v Hercegovini in v Bolgarski, a v Solunu sta bila ubita konzula Francije in Nemčije. Ko se je položaj kompliciral, so se pojavili — Mladoturki. V Stambul je vladal Abd-ul Aziz. Ko so softe (dijaki) došli pred Yildiz-Kiosk, da demonstirajo, je sultan odgnal svojega velikega vezirja. Veliki vezir je tudi tedaj poplašal vspeh revolucije. Tedaj je bil pozvan v Yildiz veliki turški reformator, oče ustave, Midhat-paša. Danes pa Ferid-pašo nasleduje Said-paša, ki vsaj nasproten ni reformam.

Ali gibanje iz 1875 je bilo usodno. Dne 30. marca 1876 je bil Abdul-Aziz strmoglavljen, 31. avgusta istega leta je bil strmoglavljen tudi njegov naslednik Murad. Istega dne je zasedel prestol sultan Abdul Hamid.

V Bolgarski je bila ustava udušena z groznim klanjem. Evropa je zahtevala re-

forme, a Mladoturki so istodobno zahtevali, da se absolutizem odpravi.

Midhat-paša je sestavil ustavo, a v decembru 1876 jo je Abdul Hamid proglasil, veleč, „da se s konstitucijo utrja v državi vladavina svobode, pravice, enakosti — prosveta triumfira.“

Velevlasti so mej tem sestavile ultimatum glede reform. Veliki turški svet pa je odgovarjal, da se reforme protivijo konstituciji. To je bilo v januarju 1877. V februarju je reformator Midhat pal v nemilost, ker je iskreno svetoval sultanu, naj drži svojo dano besedo glede liberalnega režima. Midhat paša je bil velik grešnik: pomagal je sultanu do prestola in govoril mu je iskreno in pogumno.

Abdul-Hamid je poslal svoje ljudi, da ubijejo drznega pašo, in da bo sultan uverjen o smrti paše, poslali so sultanu v Carigrad Midhatovo glavo. Na omotu je bilo zapisano: „Umetniški predmeti in japonska slonova kost.“

Parlament pa je odbil reforme, ki jih je predložila Evropa. Poslanci so bili toliko „neodvisni“, da so dobili priderek „Evet-Effendim“, kar pomenja: „Da — gospod!“ To je: to so bili ljudje, ki so smeli reči sultanu samo: da!

Zanimivo bo, ako prinesemo tu tudi to-le sličico iz turških volitev. Neki vladni predstavitelj je razposlal svojim podrejenim uradnikom to le okrožnico:

„Prebivalci Mesampa! Poznano vam je, da je izšel cesarski ferman, po katerem mora vsaka dežela poslati v Carigrad po enega svojega predstavitelja. Zato imate tudi vi takoj izvoliti gosp. Jurja Margariti iz Mesampa in mu podeliti svoje pooblastilo. Takoj jutri pošljite mi pooblastilo in gospoda Margariti, da ju v sprejem. Zapomnite si, da ne dovoljujem izgovorov; ako bi se ne pokorili, napraviti hočem iz vašega selata isto, kar sem storil iz družin!“

To je bilo jasno govorjeno. Vprašanje je pa: se-li tudi danes ponavlja zgodovina?!

Nemške baharije in — faktično stanje stvari.

Pretenzije Nemcev v Avstriji so brez mere velike in predrzne tembolji, ker jim nasprotuje številno razmerje narodnosti v državi. Nemci so v odločni manjšini, vendar reklamirajo za se toliko mero predravic in privilegijev, da ne bi bila te pretenzije niti oddaleč opravičene v slučaju, da bi Nemci tvorili večino prebivalstva v državi. Niti v tem slučaju, kajti v dobi demokratizacije, katere logična posledica je enakost in enakopravnost vseh narodov in individuvov, ne more številna premoč tvoriti nikakega naslova za politično in nacionalno nadvladje.

Nu, Nemci si vendar ne upajo tako daleč v drznosti, da bi negirali dejstvo, da so oni le manjšina v državi. To ne. Ali vendar ne odnehajo od svojih pretenzij, ki kulminirajo v trditvi, da so oni predestinirani za nadvladje v tej državi radi svoje kulturne stopinje in pa radi svoje — gospodarske sile.

Na te poslednje se še posebno sklicujejo, osobito Nemci na Češkem. Oni so baje jedini, ki goje racionalno poljedelstvo, oni imajo vso veleindustrijo in trgovino v svojih rokah, oni so, ki se svojim umom in svojo brezprimerno pridnostjo oplojajo vse gospodarsko življenje, a posledica temu je — tako pravijo — da ogromno večino davkov plačujejo Nemci. To dejstvo dokazujejo neprestani brošurami in samovoljno in umetno sestavljenimi statistikami. S takim pretiravanjem glede svoje gospodarske potence in v sled tega tudi važnosti

uniformo) — on je še bolj nedolžen. Predno so jih, kakor slanike v sodu, spravili na parobrod in pripeljali v Carigrad, ni bil slišal nikdar ničesar ne o Rusiji ne o Bolgariji. Ukazali so mu iti — in šel je. Ako bi ne bil šel, bi ga bili topli ali pa bi celó kak paša ustrelil nesrečneža z revolverjem. Šel je potem na dolgem, težavem maršu iz Carigrada v Ruščuk. Mi smo napadli, on se je branil. Ko pa je videl, da smo mi — strašni ljudje, ki se njegove patentirane angleške puške ne bojimo — venomer lezli naprej, je obupal. V trenutku, ko je hotel zbežati, mu je skočil naproti človek, katerega bi bil lahko pobil z enim samim udarcem svoje črne pesti, in mu je zasadil bajonet v srce.

Kaj pa je zakrivil?

In kaj sem zakrivil jaz, čeprav sem ga umoril? Kaj sem zakrivil? Zakaj me trpinči žeja? Žeja! Kdo pa pozna pomen te besede? Celó takrat, ko smo marširali skoz Romunsko in pri grozoviti vročini 40 stopinj delali po petdeset kilometrov dolge marše, nisem čutil tega, kar čutim zdaj. Ah, ko bi vendar prišel kdo!

za državo fanatizirajo nemško javnost, da ne pozna nobene mere v svojih nacionalnih pretenzijah. Fanatizirajo jo tem laglje, ker je že dispozicija za to velika, v drugič pa in še posebno zato, ker javnost nima potrebnega materiala, da bi mogla tiste številke o ogromnem nemškem davku kontrolirati na njih resničnosti. Številke imponujejo in vzbujajo megalomanstvo v Nemcih: da daleč precejnejše sebe, svojo gospodarsko moč in svojo vrednost.

Toda ravno te dni smo čuli klasičnih enuncijacij, ki pričajo, kako ravno v tistih nemških krogih, ki res delajo, ki so res odlični faktorji v industriji in trgovini, ki poznajo vse pogoje vspešnemu gospodarskemu razvoju, ki torej najbolje poznajo gospodarsko pozicijo Nemcev nasproti drugim plemenom — kako ravno v teh nemških krogih, pravimo, drugače trezneje, ker na podlagi realnih dejstev, presoajo svoj položaj in gospodarsko moč — drugih.

Dogodek, na kateri mislimo, je namreč ta-le:

Sekcija za splošne stanovske interese gremija dunajskega trgovstva je imela nedavno svojo sejo. In v tej seji se je zgodilo, da je reprezentant Frankl prijavil, da vsled odlojnega postopanja Nemcev proti češkimi predstavami na Dunaju, trpi dunajska trgovina na češkem tržišču izdatno škodo; zato naj bi se gremij baval s to stvarjo v interesu dunajskih trgovcev.

Že to pripoznanje samo na sebi je pomembno. A še pomembnejša in poučnejša je bila razprava o tem predlogu.

Govorniki so o bžalovali ono postopanje in so ob enem izjavljali, da trgovstvo ni imelo nič opraviti z ono akcijo nemških šovenov ter da tudi ni dalo nikakega povoda za kako tako akcijo. Jeden reprezentantov je predlagal, naj trgovstvo dunajsko izrazi na kak način, da ne soglašja s takimi šovinističnimi enuncijacijami in ter da odklanja vsako vmešavanje v politične dogodke.

Ta predlog je bil sicer odklonjen, ali z motivacij, ki le popolnoma pritrja namenom predlagateljev. Motivacija se je namreč glasila, da trgovstva ni smatrati odgovornima za ta slučaj in za to tudi ni povoda, da bi gremij nastopil proti njim, ki so uprizorili ono gornjo proti Čehom.

Reči se mora torej, da so oni, ki najbolje poznajo položaj nemške trgovine in industrije, ki torej najbolje poznajo gosp. potenco avstrijskih Nemcev, obsodili njih, ki — kričijo in pišejo prazne in od realnosti ovržene baharije. Gornje izjave kažejo, da gospodarska sila Nemcev bi morala usahniti, ako bi izgubila stike in s tem oplojevanje po gospodarski potenci drugih narodov.

Tako govore oni, ki — računajo. A zaključek iz vsega tega je za nas zanimiv in važen: Nemci v Avstriji nimajo ni po svojem številu, ni po principu modernega življenja, niti ne po svoji gospodarski potenci prav nobene pravice do privilegijev v državi!!!

Hrvatska.

Nova madjarska šola v Brodu.

„Narodna Obrana“ poroča, da je madjarsko društvo „Julian“ kupilo v Brodu hišo, v kateri namerava nastaniti madjarsko šolo.

Poraz Nemcev v Rumi.

Rumo v Slavoniji so doleži imeli Nemci v rokah. Sedaj so občino dobili v roke Srbi in je izvoljen županom Jovan Roguljić, pristaš „Srbobranove“ stranke. Ta izvolitev je torej tudi mala nezgoda za Raucha, ker je znakom

Moj Bog! On bo vendar najbrže imel v tej veliki steklenici vodo! Ali treba najprvo dospeti k njemu. In koliko smo žalo to truda!

Vseeno, vlek se bom tja.

Lezem. Noge se vlečejo za menoj, onemogle roke komaj premikajo trdo truplo. Do mrlja je približno dva sezujna, a za-me je to več — ne več, a hujše ko deset kilometrov. Vendar moram poizkusiti. Grlo peče, žari kakor ogenj. Ti tudi brez vode kmalu umrješ! Vseeno, mogoče je...

In tako lezem torej. Noge se zapletajo na tleh in sleherni gibljaj vzbuja neznosno bolečino. Vpijem, rjovem in stokam, vendar lezem naprej. Slednjič, tu je. Tu je tudi steklenica... voda je v njej — in koliko! Kakor se zdi, več ko pol steklenice... O, vode imam za dolgo časa... do smrti!

Ti me rešiš, moja žrtve! Prišel sem, opiraje se na komolce, odvezovati steklenico; naenkrat sem izgubil ravnotežje in pal sem z obrazom na prvi mrtvega Turka. Mrtan duh trohno je že puhtel od njega.

(Dalje.)

PODLISTEK.

Štiri dni.

Črtica iz rusko-turške vojne.

Ruski epikal V. M. GARŠIN.

Ali pride kdo po-me? Ne, lézi in umri... In kako lepo je življenje!... Tisti dan (ko je psička zadela nesreča) sem bil srečen. Hodil sem okoli kakor pijan; saj sem imel tudi vzroke za to... Vi spomini, ne mučite me! Pojdite od mene! Minula nesreča, sedanje trpljenje... naj bi vendar sedanje muke same ostale, naj bi me spomini ne trpinčili... O bridkost, bridkost! Ti si hujša kakor vse rane.

Toda vroče postaja. Solnce pripeka. Odprem oči, vidim isto grmovje, isto nebo, le pri dnevni luči. In tukaj je tudi moj sosed. Da, Turek je, mrlič, kakšen orjak! Spoznam ga, isti je...

najemnik hotela pokojni Pavel Zunič. Bila je izredne lepote, stara okoli 16 let. Ni čudo, da se je marsikateri gost zagledal v njene oči. Ni se jej pa moglo, dokler je bila v Sežani, v moralnem oziru ničesar očitati. Pač pa se je namigavala, da je brat Julij zasledoval z nenavnimi zahtevami. Iz Sežane je Olga Födransperg šla na Dunaj, kjer je vstopila v trgovino s cveticami, ter prodajala cvetlice v znanem dunajskem zabavišču pri Ronacherju. Na Dunaju je zbog njene lepote imela obilno čestitev ter se je govorilo, da jo je več časa vzdrževal visoki dvorni uradnik. Kakor je v takih slučajih navada, je Olga Födransperg padala vedno niže in niže ter je pred nekoliko leti podlegla posledicam svojega burnega življenja v ljubljanski bolnišnici.

„Deut. Volksblatt“ piše o isti Olgii Födransperg, da je imela ljubavno razmerje z nekim Adolfom pl. Rothmund, dvornim in kabinetnim kurirjem. Poslednji da je bil prijatelj Julija Födransperga in ravno k temu se je hotel vtihojati Födransperg s pomočjo zaboj, kakor smo poročali včeraj in kakor poročamo obširneje danes.

FÖDRANSBERG NA DUNAJU.

Vsi dunajski listi se na dolgo in široko bavijo z rojanskim umorom in se pri tem spominjajo neke tajstvene sfere, ki se je tam pripetila pred leti in v kateri je Julij Födran pl. Födransperg igral kaj čudno vlogo.

„N. F. Presse“ piše tozadevno: V dunajskem okraju Wieden je tedaj stanoval nek višji ministrski uradnik s svojo polustro. Uradnik, nek plemič, je moral nenadoma odpotovati dne 20. decembra 1902. Isti večer ob 9 uri in pol sta prišla v stanovanje dva postreščka, ki sta prinesla lesen zaboj. Rekli sta, da je to božični dar za sestro uradnika. Gospa pa ga hotela vsprejeti zaboj in postreščka sta jo pustila v hišni veži. Prihodnjega dne je bil zaboj še tam, le to se je moglo konstatirati, da je bil prazen, dočim sta postreščka imela prejšnji dan kaj nestr. Zaboj je potem preiskala redarstvena oblast in pri tem se je videlo, da se je zaboj dal odpreti tudi od znotraj. Očividno se je v zaboj nshajal človek, ki je hotel priti v stanovanje in tam izvršiti kak zločin. Ker je našel izpodletel, je tujec po noči skrivaj zbežal iz zaboja. Zaboj so spoznali za lastnino Julija pl. Födransperga, ki je drugi dan pobegnil z Dunaja ter se podal na Češko obiskat svoje sorodnike.

Včerajšnja „N. F. Presse“ dostavlja, da je Födransperg obšel kakor prijatelj v hiši dotičnega uradnika, nekega R.

Dne 18. decembra 1902., torej malo dni pred afero tajstvenega zaboja, je uradnik R. prepovedal Födranspergu nadalje obsevanje v svoji hiši. Födransperg je pozneje poskušal napraviti obisk pri R., ali ga niso sprejeli. Uradnik je odpotoval dne 20. decembra in je vsekakor značilno, da se je hotel Födransperg, čim je bil R. odsoten, vtihojati na oni način v njegovo stanovanje, tembolj ko sta bili doma le postarna R. ova sestra in dekla in je dal postreščkoma poveljje, naj poneseta zaboj v spalnico gospe.

Polica je prišla tedaj na sled, da je zaboj bil lastnina Födransperga, bivšega železniškega uslužbenca. Isti je bil tedaj brez službe in je plaval v slabih vodah. Na policiji mu niso tedaj verjeli, da je šlo za božično šalo, kakor se je Födransperg opravičeval. Vendar je ostala stvar brez edne posledice. Sedaj, ko je prišla njegova zločinska narava na dan, izgleda stvar nekam manj nedolžno, kakor tedaj.

Pismo morilca,

ki ga imamo v rokah in zanimivosti o neki njegovi civilni pravdi, navedemo radi preobličje gradiva v jutrišnji številki. Ob enem prinesemo še nekoliko važnih podatkov o tej nezasišeni tragediji.

Tržaška mala kronika.

Umrl na opeklinah. Včeraj zjutraj je v mestni bolnišnici umrl 14 letni Emil Gerdol, ki se je, kakor smo poročali, v ponedeljek zjutraj s svojim bratom Francem hudo opekli. Fran Gerdol je namreč v ponedeljek zjutraj v neki hišici blizu „Lovca“ odpiral pirotehnične „bombe“, ki jih vkradel pirotehniku Giorgomilla in ki so vsled nepravilnosti eksplodirale.

Smešnica. Pripočilo agenta. „Šišite, imate kaj zavarovati?“ „Hvala, jaz zavarujem sam, če je kaj?“ „Ravno včeraj sem jaz nekega nabrisal za 21 K!...“

Kotledar in vreme. — Danes: Abdon in Senen. — Jutri: Ignacij Lojola. — Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne: + 30° Cels. — Vreme včeraj: lepo.

Vremenska napoved za Primorsko: Oblačno spreminljivo. Zmerni vetrovi. Temperatura malo spremenjena. Tendencia za novhte.

Društvene vesti.

„Čitalnica“ pri sv. Jakobu neznanih gg. pevkam in pevcom, da se vršijo za naprej redne porske vaje in sicer ob torkih za ženski zbor, ob četrkih za mešani zbor. Pevovodja g. Mirko Polič. Ob enem se opazarja dotične gospice in gospode, ki so prijavili pristop k društvu, naj se zgledajo danes v „Čitalnici“. — Sprejemajo se nove pevske moči. —

Darovi.

Za moško podružnico družbe sv. Cirila in Metodija je podaril g. sp. Vatovec Anton o priiliki, ko je postal Tržačan. 2 K, g. spica Zorica Kravos skupila je na koncertu „Kola“ za Gorenjčere reklamne razglednice K 4-06 (Istotoliko za „Kolo“). — Denar je naložen v „Trgovsko obrtni zadrugi“.

Nar. delav. organizacija.

Velika slavnost N. D. O. Kakor že opetovano javljeno priredi Narodna Delavska Organizacija v proslavo svoje obletnice in prigodno razvija društvene zastave veliko delavsko slavnost v nedeljo dne 9. avgusta.

Iz obširnega razporeda posnemamo, da se bo od 7—9. ure sprejemalo tovariše in deputacije iz Goriške, ob 9. uri pa dospejo člani puljske podružnice s posebnim vlakom z buzetko sokolsko godbo na čelu v Trst. Za tem je ob 10. in pol uri dopoldne v „Narodnem Domu“ slavnostni shod, na katerem bodo govorili posamezni zastopniki. Opoldne razdelijo se goste po raznih narodnih gostilnah na obed.

Popoldne ob 3. in pol uri zberejo se vsi narodni delavci in sodelujoča društva pred Narodnim domom v Trstu, ki odkorakajo skupno z buzetko sokolsko ter z nabrežnsko godbo v Rojan, kjer se začne ob 4. uri pop. na slavnostnem prostoru (fondo Exner) velika ljudska veselica. Na istej bodo proizvajala nekatera društva svoje pevske točke.

Pred slovesnim razvitjem zastave „Nar. Del. Organizacije“ imel bode g. predsednik dr. Josip Mandić slavnostni govor. Nato zapojejo vsa sodelujoča društva se spremljevanjem združenih godeb Majcenovo: Himno Narodne Delavske Organizacije. Po skupnem pevanju Viharjev „Slovenec in Hrvat“ začne se prosta zabava in ples na posebnem plesišču.

Preskrbljeno bode v posameznih paviljonih za jedi in pijače v izobilju a ves prostor razavetijo čarobno acentilenke in balončki. Ta dan izide tudi 1. številka lista N. D. O. z imenom „Narodni Delavec“.

Vstopnina na veselico je 40 stot. za oboje. Da bo de ta dan vsak zaveden Slovenec izvršil svojo narodno dolžnost pričakuje in nadeja se odbor Nar. Del. Organizacije v Trstu.

Vesti iz Goriške.

Za furlanske vinogradnike. Kakor že javljeno, sklical je bil za minolo nedeljo deželni glavar dr. Pajer z dvema drugima furlanskima deželnima poslancema shod furlanskih vinogradnikov na posvetovanje, kako bi se dal spraviti v denar lanski furlanski vinški pridelek, da se dobi posodo za letošnjo trgatve, ki kaže izvrstno.

Shod je bil slabo obiskan; med vdeležniki so bili tudi goriški „veleposestniki“ (!) Giorgio Bombig ter jezična doktorja Venier in Pinausig. Na predlog gradiščanskega župana Finettija bil je izvoljen predsednikom shodu dr. Pajer.

Ta je pojasnil vinski krizo v deželi ter povedal, da se je deželni odbor z deželnim kmetijskim uradom obrnil do trgovsko občne zbornice in raznih županov v Avstriji, naznanjaje jim, da je na Goriškem še veliko dobrega vina, kar naj bi blagovolili naznaniti trgovcem z vinom v svojem področju. Goriški župan mu je izrekel za to v imenu vinogradnikov zahvalo.

Temu pripominjamo mi, da so se na ta poziv resnično oglašile mnoge večinoma židovske firme pri deželnemu odboru, naj jim pošlje uzorce vin. Deželni odbor je potem razposlal prepise dotičnih pisem raznim večim posestnikom, ki imajo še večje množine lanskega vina v kletih. Te oferto so pa tako židovski zvite štilizirane in ponujajo za najboljša pristna vina tako smešno nizke cene, da se gotovo vsak dobro premisli predno jim pošlje uzorce z oferto. To je naše osebno mnenje in nekateri so tudi že obvestili deželni odbor v tem smislu.

Na shodu se je dognalo, da je vzrok, zakaj se goriška vina sploh ne morejo razpečati ali pa le težko po nizkih cenah, njih kakovosti, ker se ne napravljajo pravilno nikjer v deželi: v enem delu dežele imajo ta v drugem pa drugi pogrešek.

Velika zaloga vsakovrstnega pohištva

- navadne do najfineje vrste po najnižjih cenah. -

Peter Jeraj

TRST, ulica Vincenzo Bellini št. 13

ter vogal ulice sv. Katarina.

Reška tvrdka išče mladega samostalnega knjigovodjo

popolnoma večšega vsakega komptoirskega dela ter hrvatskega, nemškega in po možnosti tudi italijanskega jezika. — Nastop takoj. — Ponudbe na inseratni oddelček Edinosti pod: **KNJIGOVODJA.**

Rojan, ul. Montorsino št. 5

(blizu kavarne „Al volti di Roiano“)

Prodaja se viško vino, opolo in belo ter črno Omiško. — Steinfeldovo pivo.

Za družine nizke cene.

Priporoča se: **A. DOBROJEVIČ.**

A BOZZER

urar in dragotinar - TRST, Corso št. 25

Izbera dragulj, ur in srebrnine.

Sprejme se nova dela in popravilja po zmornih cenah. Kupuje se in menjava zlato in srebrne predmete ter dragulje.

Predmeti, ki ne ugajajo se menjajo.

Direktni dovoz štajerskih kokoši in jaje. Specialiteta: **Graške Poularde.** Cene dogovorne. — Postrežba na doma. **Ulica Campanile št. 15.**

Gumijevi izdelki in podmorske cevi.

Josef Reithoffer's Söhne Dunaj

Podružnica v Trstu - Corso 29

Zaloga angl. raket, krogelj za Tennis, Football in metanje ter igra Diablels

Salvatore Sabbadini

Trst, ulica Ponterosso 6 — Telef. 9-40

Fotografični aparati in potrebščine.

Sprejme se razvijanja in tiske. — PLOŠČE in FILMS.

Temna soba na razpolago gospodom dilefantom.

Predmeti za beložarno luč. — Električna zvonila. — Električne žepne svetilke.

Želez. kina-vino Serravallo

za bolehe otroke in rekonvalescente.

Provzročea voljo do jedi utrjuje želez-dee in ojačuje organizem.

Priporočeno od najslovečih zdravnikov v vseh slučajih, kada je treba se po bolezni ojačiti. Odlikovano z 22 kolajnami na raznih razstavah in z nad 5000 zdravniškimi spričevali.

Izborni okus. — Izborni okus.

J. SERRAVALLO - TRST

SLOVENCİ NE ZAMUDITE OBISKATI

Pariške prodajalnice obuvala :: :: ::
Trst ul. S. Antonio št. 4 (hiša Terni) (Calzoleria Parigina)

kjer najdete vsaki dan nove dohode najlepšega obuvala za gospode, gospé in otroke. Največja eleganca, cene zmerne, blago prve vrste

Da to preštudira in svoječasnoro poroča, izvolil se je poseben odsek, sestojč iz veleposestnikov Pajer, Antonelli, Bernardelli, Brunner, Blasig, Finetti in Zuttioni.

Na predlog deželne svetnice dr. Peterina so bile vsprejete nastopne resolucije:

1. zahteva se brez odloga imenovanje več kletarskih nadzornikov za Goriško-Gradiščansko, nego jih je določila vlada.

2. Vlado se naproša, da zniža tarifo na železnih cestah za prevažanje vina in praznih vinske sodor.

3. Vžitina na pivo naj se v deželi izdatno zviša.

4. Zahteva, naj se vsled pogodbe z Ogrsko uvede tudi tam vinski zakon enak avstrijskemu.

Koncem naj bo še omenjeno, da se glasilo iskih klerikalcev strašno jezi, ker na shod niso bili povabljeni tudi njih državni in deželni poslanci. Tu jim pritrdimo popolnoma z opombo, da bi se bilo moralo povabiti na shod tudi slovenske poslance, ker Lahbi sami getovo nič ne dsežejo, ako niso edini in složni s Slovenci, kar naj si deželni glavar blagohotno zapiše za všesa.

Z možnarji so streljali v Batujah na Vipavskem minolo nedeljo. 27-letni Rudolf Vetrhijel prizigal možnarje, kar se je možnar raz etel in mu strašno razmesaril desno roko. Odvedli so ga v goriško bolnišnico.

Bojot proti laškim trgovcem. Laški trgovci iz Gorice so prišli v ponedeljek na sejem k Sv. Luciji, a so morali takoj oditi nazaj v Gorico.

Z bičem je ubil v Korminu A. Lahović Ivana Gratona. Udaril ga je po glavi parkrat tako močno, da je Graton kmalo nato izdihnil. Lakovića so zaprli.

Vesti iz Istre.

Razpisana služba. Pri c. kr. sodišču v Buzetu je razpisana služba sodnijskega sluga.

Imenovanje. G. Srečko Jurdan, ljudski učitelj v Pomeru, je imenovan učiteljem v c. kr. kaznilci v Kopru.

Na občinskih volitvah v Čresu so italijanski kandidati po hudi borbi, izlasti v 3. razredu zmagali v vseh treh razredih. Hrvatska stranka, ki se je v drugič udeležila volitev, je ostala v manjšini.

Vesti iz Kranjske.

Kranjsko vino na praški razstavi. Dolenjsko in vipavsko belo vino iz državne kleti v Novem mestu toči v Pragi na razstavi in v svoji vinarni na „Pernštynie“ vinarnar Vac-lav Klein hampl.

Padel z vlaka. Člen trgovske zbornice Josip Grobelnik je na povratku z Gorenškega pri dunajski cesti v Ljubljani pogledal iz kupeja. Pri tem so se vrata odprla in Grobelnik je padel z voza. Ranil se je na glavi. Čuden slučaj je, da ni prišel pod kolesa.

Iz Postojne se nam poroča, da dosluženi vojak jubilejne slavnosti ne bodo obhajali dne 9. avgusta skupno s požarno brambo, temveč samostojno in popolnoma vojaško, dne 22. in 23. avgusta.

To v vednost dosluženi vojakom. Zjedneno se bo praznovala 30-letnica bosanske okupacije. Spored bo sledil.

Poučno potovanje učencev kmetijske šole na Grmu. Z učenci kmetijske šole na Grmu sta napravila ravnatelj Rohman in adjunkt Zdolšek o 28. do 30. t. m. poučni izlet v Vipavsko dolino in v Monastir pri Ogleju. Na tej poti ogledajo izletniki gospodarske naprave gospodinjstve šole v Marjanišču v Ljubljani, zadržno mlekarstvo in mlekarstvo šole na Vrhniki, trtnico in silnico v Št. Vidu pri Vipavi, vipavske vinograde na pešpoti od Št. Vida do Slapa, državno trtnico na Slapu, trtne nasade grofa Lantieri-ja na posestvu nekdanje šole na Slapu, zadržno vinsko klet v Vipavi, nasade in živinorejo kmetijske šole v Gorici, trtnice, vinograde, zelenjadne kulture in živinorejo na veleposestvu barona Ritterja v Monastiru pri Ogleju.

Novo šolsko leto na kranjski kmetijski šoli na Grmu se prične z mesecem novembrom t. l.

Učenci so ali notranji, ki stanujejo v šoli, ali vnanji, ki stanujejo v okolišč. Notranji učenci so deželni št. pendisti in plačujoči učenci. Vsak notranji plačujoči učence p ača za hrano po 80 h na dan in po 40 K šolnine na leto ter stanuje brezplačno v zavodu Hrano je plačevati naprej v mesečnih obrokih po 24 K šolno po v polletnih predplačanih zneskih po 20 K. Plačujoči učenci, kateri naj izvrše šolo s posebnim dovoljenjem deželne odbora v enem letu p ačajo šolnine 80 K. Zunanji učenci (eksternisti) stanujejo zunaj zavoda in plačujejo po 40 K šolnine na leto.

Za šolo je ustanovljenih deset deželnih ustanov po 240 na leto, katere oddaja deželni odbor.

Pravico do teh ustanov imajo sinovi kranjskih kmetovalcev in vinogradnikov, ki so vsaj 16 let stari, čvrstega zdravja in so z dobrim vspehom dovršili ljudsko šolo. Prednost gre tistim mladeničem, ki ostanejo, dovršivši šolo na Grmu, gotovo na svojem domu in se bodo pečali s kmetijstvom, vinarstvom in sadjarstvom. Učenci z ustanovami imajo hrano, stanovanje in pouk v šolskem zavodu brezplačno, za obleko, živотно perilo, obnavalo in za šolske potrebščine pa si morajo sami skrbeti.

Kdor želi vstopiti v šolo, mora dokazati:

- 1) da je dovršil 16. leto; če je kdo telesno posebno krepak, sprejme se tudi po dovršenem 15. letu. Mladeniči, ki so dovršili 24. leto, sprejmejo se le izjemoma v zavod;
- 2) da je prosilec z dobrim vspehom dovršil ljudsko šolo ali obiskal kako meščansko ali srednjo šolo, kar mora dokazati s spričevalom zadnjega tečaja;
- 3) da je telesno sposoben za kmetijska dela, kar mor dokazati s zdravniškim spričevalom;
- 4) da je lepega vedenja, kar mora izpričati s župnijskim in županskim potrdilom;
- 5) da so stariši ozir. varuh pripravljeni trpeti stroške za šolanje.

Prošnji za sprejem v šolo je priložiti tedaj: 1) rojstni list, 2) izpričevalo o dovršeni ljudski ali kaki višji šoli; 3) zdravniško potrdilo o trdnem zdravju; 4) izpričevalo županstva in župnega urada o lepem vedenju prosilca in 5) obvezno pismo (reverz) starišev oziroma varuha zaradi vzdrževanja učenca.

Prošnje svojočno pisane in kolekovane s kolekom 1 K je poslali vodstvu, ki jih predloži deželnemu odboru.

Učenci, ki dovrše šolo z dobrim vspehom, imajo pri vojaščini pogojno pravico le do dveletne prezentne službe. Ako namreč zadostijo svojim vojaškim dolžnostim prve dve leti brez graje ter dokažejo, da bodo po izstopu iz prezentne službe kmetovali na svojem ali svojih starišev domu, smejo na podstavi odredbe c. kr. vojnega ministrstva z dne 22. julija 1895 št. 4643, prositi proti koncu drugega vojaškega leta, da se jim odpusti tretje službeno leto.

„Slovenski Meščan“ v Ljubljani naznanja v včeraj izišli številki, da preneha izhajati.

Državna subvencija. Za vodovod za 11 vasi v občini Mošnje pri Radovljici je dovolilo poljedelsko ministerstvo 40% državnega doneska v največjem znesku 64.000 k iz melioranskega fonda.

Razne vesti.

Nadškof Posilović — začasni meščan mesta Zagreba. Mestni svet zagrebški je imenoval nadškofa dr. Posilovića častnim meščanom mesta Zagreba in to povodom zlate maše, ki jo bo škof obhajal dne 15. avgusta t. l.

Slovenskemu društvu „Lipa“ v Zagrebu je pristopil kakor ustanovni člen s 50 K naslovni škof zagrebški Pavel Gugler.

Znanstveni kongres v Opatiji. Od 28. do 30. septembra t. l. se vrši v Opatiji četrti mednarodni kongres o „morskih boleznih“. Prvi tak kongres je bil leta 1893 v Boulogne na Francoskem, drugi (1895) v Ostendi in tretji leta 1903 v Biarritzu. Poročevalci bodo predavali o vplivu morskoga podnebja na je-tične ljudi, potem o boleznih, ki se jih dobiva na pomorskih potovanjih itd. Za časa kongresa bodo tudi tri male razstave.

Don Carlos Bourbonški je težko obolel v Milanu za želodčno boleznijo, tako, da ga bodo morali operirati.

Ponesrečena vojaka. Iz Beljaka poročajo da sta četovodja Schüdl in korporal Flehta pri nabiranju planink padla v globočino. Oba sta od 3. pogorsko-topniškega polka. Schüdl je bil takoj mrtev, korporal je pa težko ranjen. Vojaka sta doma z Dunaja.

Srbski prestolonaslednik Gjorgje je te dni dovršil na beligradskem vseučilišču pravniške nauke.

Nova železnica preko Črnogore. „Hrv. Koresp.“ je doznala, da spoji naša država bosansko s hercegovske železniške proge s Črnogoro do luke Bar.

Prodaja se zloga oglja v dobrem kraju. Naslov pri Ins. odd. Ed. 1125

Dvaintridesetletna poštena oseba, 17 let v trgovini, išče takoj primerno službo pri močni trgovini, tudi kakor potovalec, tukaj ali zunaj. Popolnoma zmožen slovenskega, italijanskega in nemškega jezika. — Naslov: „A. A.“ via Arsenale 24. 1126

Dva voznika dva težaka in en hlevar slovenske narodnosti, ki govorijo tudi nekoliko nemški, dobijo stalno službo pri važni in dobroplačni tržaški tvrdki. Naslov pri Inzeratnem oddelku Edinosti pod št. 488. 488

Hotel Pošta v Materiji z več elegantno mebliranimi sobami, krasnim vrtom. Pri hiši travniki za šetališče. Postrežba točna. Nasproti nova hiša s 5 sobami, kuhinjo vrtom, na lepem prostoru, 714

Pošten 20-letni mladenič išče službe, za slugo ali hlapca. Naslov Edinosti. 1123

Iščem poštenega učenca za trgovino jestvin. Leopold Zg ur, Trst, ulica Poste št. 5. 1124

Zaloga vina istiskega I. vrste po 26 K hkt od 56 litrov naprej. — Kraški teran po dogovoru. — Jože Čebulec v Sežani. 1038

Tvrška Ivan Simitz Barriera 32 a 311-1 jalko v ul. Giosue Carducci 31 prodaja po znanih nizkih cenah obleke in blago za moške obleke povsem nove. Specijalita drobni predmetov za krojače. 1349

Prosi se da se zopet oglašuje deček Kermauner kateri se je naznanil pri fotografu Jerkiču, ulica delle Poste 10. 1113

Trgovina jestvin sprejme takoj poštenega učenca. Prednost onim, ki imajo veselje do trgovine. Ponudite pošljati pod „Primorec“ glavna pošta. 1112

Prodaja se krasna gostilna, ki prinaša dober dobiček, z mebliranimi stanovanjem ob morju. Vse v najlepšem redu. Potrebno je znanje slovenskega in italijanskega jezika. Cena po dogovoru. Kavarna „Moncenisio“ Babini. 1114

Za kupoprodajo gostilen in pivovaren, najame gostiln, obrniti se je do BABINI, kavarna Moncenisio. 1115

Izvrstno istrsko vino prodaja Martin Krajcar v Fontani pri Vrsaru. Ima na razpolago 1500 hekt. Vino ima 10 stopinj. Na željo pošlje uzorce. 1022

Na prodaj hiša, 5 prostorov in 600 klastrov zemlje. Sv. Ivan, Skorklja 218. 1110

Na prodaj hiša v Sežani s 4 sobami, kuhinjo in kletjo, pripravna tudi za obrt. Več pove Ins. odd. Edinosti. 1098

Prodajo se obleke za moške in dečke. Plačilo na mesečne ali tedenske obroke. Ulica Caserma 12, I. 892

V prvi avtorizovani šoli za skušnjo enoletnega prostovoljstva

TRST - ulica delle Poste 10

s italijanskim in nemškim učnim jezikom odprt je letni tečaj tekom poletja. Na stotine usposoblencev iz te šole dobili so izvrstne službe.

Ravnatelj, gimnazijski prof. Riccardo Michs.

Trgovina z manufakturnim blagom

ANTON SANZIN pok. Frana - Trst, Barriera vecchia št. 11

Velika izbira belih in barvanih moških srajc, ovratnikov, za-pestnikov, ovratnic. Nov dohod pletenin za poletno sezono.

Cantina familiare istriana

TRST - ulica Farneto št. 29 - Trst

prodaja svoja vina, z brezplačno postrežbo na dom, po sledečih cenah:

Črno istrsko prve vrste po . . . K —60 | Pristni viški Opolo . . . po . . . K —72

Belo —72 | Črno dalmatinsko —68

Vrhu tega je vedno preskrbljena z vsakovrstnim namiznim vinom v buteljkah. Vsa gori naznačena vina so kemično analizirana. Gostilničarjem in krčmarjem cene po dogovoru. M. CINICH iz Glavina.

Stenic ni več! „DESTRUCTOR“

odlikovanega z diplomom velike nagrade na zadnji mednarodni razstavi v Rimu. „DESTRUCTOR“ deluje takoj. Pokonča jajčca vsake golazni in ne dopusti, da se zopet zakotijo. Očisti glavo vsake nesnage. — „DESTRUCTOR“ je za vsako družino neobhodno potreben. Ne pomaže, ne razjeda, ni strupen, ampak higijeničen. — Na tisoče pisem dokazuje njegovo izbornost. — „DESTRUCTOR“ zalaga

Giuseppe Nuzzi & Co. - Cervignano

Steklenice po K 4-20, 2-30 in 1-50.

Preprodajalcem popust. Na prodaj po vseh mirodilnicah.

Iščejo se povsod zastopniki.

Poreška klet .:

Filijalka na Opčinah št. 176

IVAN STANICH

veleposestnik v Istri rodaja

TERAN

najkrajše vrste do 14 krajev liter v sodih najmanj 56 litrov

Na drobno po 20 krajev. liter.

Išče se gospodična

zmožna hrvatskega in nemškega jezika za komptoir velike tvrdke. Steno-datilografiste imajo prednost. Ponudbe G. & C. na Ins. odd. Edinosti.

Zaloga oglja

Josip Turkovich

TRST, ulica delle Mura št. 12

Oglje sladko 25 kg K 2-20

Premog Briquettes & Cocke.

Skladišče lesa.

Izvrši se takoj vsako naročilo — brezplačno na dom.

DROGERIJA Josip Zigon ul. Caserma 8

FILIJALKA NA PROSEKU ŠTEV. 140

Izbor drog, barv, čopičev, pokostil, parfumov, fin. mlio. — Zaloga mineralne vode, voska za parkete, na mrazlo pripravljeno sirupa, tamarinda, malinovec itd. itd.

F. Pertot

urar I. vrste

Trst ul. Poste Nuove 9

ANTON SKERL

mehanič, zapriseženi izvedenec

TRST, Carlo Goldonijev trg št. 11

Zastopnik tovarne koles in motokoles „Puch“

Napeljava in zaloga električnih zvončkov, luči in prodaja gramofonov, zvončkov, in fonografov. Zaloga priprav za topla pivov. Lastna delavnica za popraviljanje šiv. strojev, koles, motokoles itd.

Velika zaloga pripadkov po tovar. cenah, TELEFON št. 1734.

Agencija za najeme .:

.. kupovanje in prodajo

hiš, dvorcev in zemljišč

via Arsenale 2-4 (Piazza Verdi)

— Telefon 14-73 —

Francesco Murgel .:

Succ. di PLONER & EBERLE

Piazza Grande 7 TRST Piazza Grande 7

Železnine, kovine in drobni predmeti

Izbira železjev, železnih in medenih vijakov, pil, železnih žic, delanec in navadnega bakra, medi, orodja za rokodelce, poljedelce ter kuhinjskih potrebščin cinovih plošč, svinca, svinčenik žiber, cina in cinka, brusnih kamnov, španske niti in tritikov za ribji lov. Edina zaloga angl. ponev znamenite tovarne „Morgan“ Aparati za kuhanje na petrolej „AETNA“ in „PHO-BUS“. — Pristni turški mlinčki. —

BOGOMIL PINO

bivši urar v Sežani

ima svojo novo

prodajalnico ur

v TRSTU

ul. Vincenzo Bellini št. 13

naproti cerkvi sv. Antona novga

vsakovrstne verižice po

pravih lovar. cenah.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX